

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

ČOAHKKINBEAVDEGIRJI 2023:3

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 2023:3

§§ 15-25

**Dearvvašvuoda-, boarrásiid- ja valáštallanlávdegoddi /
Hälso-, äldre- och idrottsnämnden**

**Čoahkkinbeaivemearri
Sammanträdesdatum**

2023-06-07

Videomöte

2023-06-07

Videomöte
Onsdag 7 juni 2023 kl. 08:30-14:15

Mearrideaddjit / Beslutande

Helena Dådring, čoahkkinságadoalli/ mötesordförande
Anders Axelsson, áirras/ledamot
Karen-Ann Hurri, áirras/ledamot, §§ 15-22.2
Marianne Gråik, áirras/ledamot, §§ 23-25.3
Mariann Lörstrand Blind, áirras/ledamot

**Iežá oasseváldit /
Övriga deltagande**

Marie Louise Allas, čálli/sekreterare

Paragráfat / Paragrafer

§§ 15-25

Dárkkisteaddji / Justerare

Mariann Lörstrand Blind

Underskrifter

čálli
sekreterare .....

Marie Louise Allas

ságadoalli
ordförande .....

Helena Dådring

dárkkisteaddji
justerare .....

Mariann Lörstrand Blind

	<i>Dárkkástus lea dieđihuvvon almmuhantávvalis. Justeringen har tillkännagivits enligt anslag.</i>
Orgána/Organ	Dearvvašvuoda-, boarrásiid- ja valáštallanlávdegoddi Hälso-, äldre- och idrottsnämnden
Čoahkkinbeaivi/Sammanträdesdatum	2023-06-07
Ilmmuhanbeaivi/Datum för anslags uppsättande	.....
Beavdegirji vurkensadji/ Förvaringsplats för protokollet	Sámedikki hálddahus, Giron/ Sametingets kansli, Kiruna
Vuolláičála/Underskrift	.....

2023-06-07

Mötets öppnande

§ 15 Fastställande av föredragningslista

Nämnden beslutar

att fastställa föredragningslistan enligt nedan:

- § 15 Fastställande av föredragningslista
- § 16 Val av justerare
- § 17 Föregående protokoll
- § 18 Ekonomi
- § 18.1 Budgetuppföljning t o m 29 maj 2023
- § 18.2 Nämndens äskande 2024
- § 18.3 Budgetunderlag 2025-2027
- § 19 Rapporter och information
- § 19.1 Rapport från ordförande
- § 19.2 Information från kansli
- § 20 Kunskapsnätverket för samisk hälsa
- § 21 Idrottspolitisk strategi
- § 22 Motioner
- § 22.1 M 585 – HBTQI-certifiera Sametinget
- § 22.2 M 587 – Startstöd för kulturella och kreativa näringar
- § 23 Nämndens pågående ärenden
- § 24 Nästa möte
- § 25 Övrig fråga

§ 16 Val av justerare

Nämnden beslutar

att utse Mariann Lörstrand Blind till justerare.

§ 17 Föregående protokoll

Dokument:

- ./. - Hälso-, äldre- och idrottsnämndens protokoll 2023-03-20--21
- ./. - Hälso-, äldre- och idrottsnämndens protokoll 2023-04-19

Föredragande: Helena Dådring

Genomgång av Hälso-, äldre- och idrottsnämndens protokoll 2023:1 och 2023:2.

2023-06-07

Nämnden beslutar

att lägga protokollen till handlingarna

§ 18 Ekonomi

§ 18.1 Budgetuppföljning t o m 29 maj 2023

Dokument:

./ - Budgetuppföljning t o m 29 maj 2023

Föredragande: Marie Louise Allas

Hälso-, äldre- och idrottsnämnden har en budget på 325 000 kronor för 2022.

Budgetuppföljningen visar på att 115 557 kronor har förbrukats t o m 29 maj, vilket motsvarar 36 % av årsbudgeten. Riktvärdet ligger på 41 %.

På mötet presenteras en budgetprognos.

Nämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 18.2 Nämndens äskande 2024

Dokument:

./ - Budgetäskande 2023

Föredragande: Helena Dådning

Ordförande föreslår att nämnden utgår från förra årets äskande.

Nämnden beslutar

att hälso-, äldre- och idrottsnämnden äskar medel i enlighet med föregående års äskande.

§ 18.3 Budgetunderlag 2025-2027

Dokument:

- ./ - Utdrag ur Sametingets budgetunderlag 2024-2026
- ./ - Nämndens förslag till Sametingets budgetunderlag 2024-2026

Föredragande: Helena Dådning

Ordförande föreslår att nämnden utgår från nämndens förslag till budgetunderlag 2024-2026.

Nämnden beslutar

att nämndens förslag till budgetunderlag 2025-2027 är samma som föregående års förslag.

§ 19   Rapporter och information

§ 19.1   Rapport från ordförande

Dokument:

./.
-    Ordföranderapport till plenum

Föredragande: Helena Dådring

Nämnden beslutar

att   lägga informationen till handlingarna

§ 19.2   Information från kansli

Föredragande: Marie Louise Allas

Information om arbete med nämndens förslag till idrottspolitisk strategi samt information om arbetet med enkät om äldreomsorg riktat till kommuner.

Nämnden beslutar

att   lägga informationen till handlingarna

§ 20   Kunskapsnätverket för samisk hälsa

Föredragande: Helena Dådring

Information om Kunskapsnätverket för samisk hälsa, organisering och verksamhet. Det har varit gemensamt möte den 17 maj för styrgrupp, referensgrupp och koordinatorena, minnesanteckningar har inte kommit än.

Nämnden beslutar

att   lägga informationen till handlingarna

§ 21   Idrottspolitisk strategi

Föredragande: Helena Dådring

Nämnden bör diskutera kommande arbete, tidplan etc. Vidare vill nämnden utöka remissinstanser så att sameföreningar också kan komma med synpunkter.

Nämnden beslutar

att   förlänga remisstid till 31 augusti 2023.

att utöka remissinstanser med sameföreningar.

att idrottspolitisk strategi behandlas på nämndens möte i september.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 22 Motioner

§ 22.1 M 585 – HBTQI-certifiera Sametinget

Dokument

- Plenumsprotokoll 2022-10-25 – 27, § 42
- M 585 av Christina Åhrén, Hanna Sofie Utsi, 2022-10-26, dnr 1.1.8-2022-1520
- Styrelseprotokoll 2023-12-01 – 02, § 221.16

Föredragande: Helena Dådring

Christina Åhrén och Hanna Sofie Utsi har den 26 oktober 2022 inlämnat en motion där de yrkar:

- att plenum beslutar om att den politiska delen av Sametinget genomgår en HBTQI-certifiering och,
- att Sametinget fortlöpande arbetar med att se över alla publika dokument så att de uppfyller kraven för HBTQI-certifieringen.

Styrelsen beslutade den 1 – 2 december 2023, § 221.16

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Sametingets plenum har tidigare tillstyrkt en motion om HBT-samers rättigheter.¹ Aktiviteter som föreslogs i denna motion var att:

- Sametingets politiker och personal utbildas i dessa frågor.
- Sametinget säkerställer att vår information håller bra kvalitet även på detta område.
- Verka för att skapa mötesplatser för unga HBT-samer.

I Sametingets Jämställdhetsprogram² anges att det generellt i det samiska samhället är viktigt att man arbetar med att öka toleransen och skapar utrymme för samers olika identiteter samt ökar kännedom om t.ex. HBTQ-frågor.

Åtgärder som föreslås är bland annat att motverka cementerade könsroller genom att fördela särskilt riktade medel till föreningar eller enskilda som vill arbeta med frågor som rör attityder, normer och tabun samt HBTQ-frågor och sexualitet. I Sametingets Hälsopolitiska handlingsprogram³ anges att det är viktigt att aktivt motverka tabun

¹ M 399, inlämnad av Josefina Lundgren Skerk, besvarad 120529–31.

² Antaget av plenum 20160223 – 25 § 9.

³ Antaget av plenum 2019-11-26--28

och stigma kring psykisk ohälsa samt uppmärksamma den särskilda utsatthet som återfinns t.ex. bland samiska hbtq-personer.

Frågan om HBTQI-certifiering är relativt bred och beroende av vad organisationens målsättning med certifieringen är. Det finns flera organisationer som utfärdar certifikat och utbildar i ämnet. Kostnaderna för certifieringen varierar och det är också en kostnad för organisationerna att uppdatera certifikatet kontinuerligt. En möjlighet är att kansliet inom jämställdhetsprojektet under 2023 undersöker möjligheten till certifiering utifrån vilken målsättning Sametinget har med en sådan, ekonomiskt utrymme samt övriga faktorer och bedömningar som bör ligga till grund för ett sådant beslut.

Styrelsen beslutade 2023-05-03–05, § 79.4

att inhämta yttrande från presidiet, samtliga nämnder och ungdomsrådet.

Nämnden diskuterar motionens innebörd och det är oklart vad en HBTQI certifiering innebär för en politisk församling eller om det ens är möjligt att en politisk verksamhet kan HBTQI certifieras. Nämnden är osäker på de konsekvenser som ett sådant beslut innebär, såväl ekonomiskt samt vad det innebär för samiska samhället i stort.

Nämnden anser att HBTQI frågan är viktig och det bör framgå i Sametingets officiella dokument, men kan inte ta ställning till att dokumenten ska uppfylla krav på HBTQI certifiering.

Nämnden beslutar

att föreslå styrelsen att avslå motionen.

§ 22.2 M 587 – Startstöd för kulturella och kreativa näringar

Dokument

- Plenumsprotokoll 2022-10-25–27, § 42
- M 587 av Áslat Simma, Johanna Njaita, 2022-10-27, dnr 1.1.8-2022-1528
- Styrelseprotokoll 2022-12-01–02, § 221.18

Föredragande: Helena Dådring

Áslat Simma och Johanna Njaita har den 27 oktober 2022 inlämnat en motion där de yrkar:

- att Sametinget arbetar för att finna finansiella medel för att inrätta ett startstöd för samiska kulturella och kreativa näringar,
- att Sametinget inrättar en stödordning där det är möjligt att söka startstöd för etablering och generationsskiften av företag inom kulturella och kreativa näringar.

Styrelsen beslutade den 1 – 2 december 2022, § 221.18

att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Sametinget har tidigare⁴ lämnat in yttrande gällande betänkandet *Kreativa Sverige!*⁵ som behandlar en nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher. I yttrandet⁶ framhåller Sametinget att förvaltningen (ansvar och resurser) av de samiska frågorna är utspridd på ett flertal departement och kulturfrågorna är dessutom ett antal statliga myndigheter, såsom Kulturrådet, Riksantikvarieämbetet, länsstyrelserna, regionerna, Institutet för språk och folkminnen med flera. Fragmentiseringen av de samiska frågorna medför en risk för att dessa inte hålls ihop och ges ett sammanhang och därmed får en lägre prioritering inom olika verksamheter. För att komma tillrätta med detta problem behöver Sametinget få ett samlat totalt förvaltningsansvar och därmed även resurser för samisk kultur och kulturarvsfrågor. Detta behöver även vara kopplat till företagsamheten då de kulturella och kreativa företagen ingår som en viktig del i det samiska näringslivet.

I likhet med andra kulturella och kreativa näringar upplever företag inom samiska näringar samma okunskap och brist på förståelse när det gäller affärsrådgivning, vägledning och mentorskap hos finansiärer och offentliga näringslivsaktörer. Befintliga affärsmodeller som idag tillämpas av stödgivande offentliga myndigheter, banker, riskkapitalbolag har svårt att beskriva det samiska företagandets förutsättningar och villkor på ett korrekt och ändamålsenligt sätt. I jämförelse med andra företagare värderar samiska företag även andra faktorer utöver de rent ekonomiska i sitt företag. En framträdande faktor är bland annat värdet av att förvalta ett kulturarv och traditionell kunskap som överförs från en generation till nästa.

När det gäller kulturell näringslivsutveckling krävs det särskild kompetens om villkoren. Sametinget lyfter att permanent grundfinansiering för samiska branschorganisationer skulle vara en lösning för att dessa i sin tur ska kunna driva den samiska näringslivsutvecklingen framåt. I yttrandet beskriver Sametinget att det ur ett urfolksperspektiv är angeläget att de samiska näringarna stärks och utvecklas dels med den traditionella kunskapen i fokus men också för att stärka företagsamheten på landsbygden. I flertalet av inlandskommunerna i Sápmi och i de nordliga delarna av Sverige är samiska näringar en betydande samhällsmotor för att samhällsservicen till kommunmedborgarna ska kunna upprätthållas. I regionernas utvecklingsplaner anges samiskt näringsliv som en kulturell tillgång, men få

⁴ Dnr: 4.2.1-2022-1294

⁵ SOU 2022:44.

⁶ Yttrandet baseras på förslag till Näringspolitiskt handlingsprogram 2022 -2025, Kulturpolitiskt handlingsprogram samt OECD-rapport *Att involvera urfolket samerna i regional utveckling i Sverige*, 2019.

2023-06-07

uttrycker konkreta åtgärder/insatser för att stärka och utveckla det samiska näringslivet och samiska företag. Det strukturella osynliggörandet av samiskt näringsliv och samiska företag bidrar till att samiskt näringsliv och företag har svårigheter att växa och utvecklas. Av den anledningen är det av viktigt att fortsatta utvecklingsinsatser genomförs för att möjliggöra de samiska näringarnas överlevnad. En vital förutsättning för att få de olika verksamheterna att vara ekologiskt, kulturellt, socialt och ekonomiskt hållbara, är att det samiska näringslivet tillförs ekonomiska medel. Motionen beskriver att det i dag endast finns startstöd för renskötsel företag. Anledningen till att renskötsel företag kan söka startstöd är att Sametinget inom ramen för Landsbygdsprogrammet är stödmyndighet till Jordbruksverket och ansvarar för ansökningar om stöd och ansökningar om utbetalningar för företags- och projektstöd. Den nio år långa programperioden är nu slut och det återstår endast utbetalning av medel för de projekt som erhållit stöd. Sametinget har under programperioden bedrivit två egna projekt och en konferens inom ramen för Landsbygdsprogrammet för att arbeta med kompetensutveckling och information om samiskt näringsliv, inklusive inom kulturella och kreativa näringar, på ett mer övergripande plan. Interreg Aurora 2021–2027 är det nya programmet i den europeiska Interreg-gemenskapen för gränsöverskridande samarbete som för samisk del innebär utökade möjligheter. Samisk näringslivsutveckling är för Sametingets del idag i det närmaste helt kopplad till de båda EU-programmen Landsbygdsprogrammet/CAP 2023–2027.

Styrelsen beslutade 2023-05-03–05, § 79.5

att inhämta yttrande från hälso-äldre och idrottsnämnden, kulturnämnden, näringsnämnden, rennäringsnämnden, språknämnden samt ungdomsrådet.

Nämnden diskuterar motionens innehåll och anser att motionen är bra. Kulturella och kreativa företag kan finnas i många olika branscher och omfattas inte av nuvarande stödformer.

Nämnden beslutar

att föreslå styrelsen att bifalla motionen.

§ 23 Nämndens pågående ärenden

Dokument

- Hälso-, äldre- och idrottsnämndens protokoll 2022.03-09–10, § 8
  - Arbetsmaterial pågående ärenden
- ./.

2023-06-07

Föredragande: Helena Dådring

Nämnden har med utgångspunkt i Sametingets hälsopolitiska handlingsprogram beslutat 2022—03-09—10, § 8 beslutat,

att prioritera att arbeta med följande äldreomsorg, delar av 8.2 folkhälsoarbete, 8.3 forskning samt 8.9 implementera urfolksdeklarationen.

Genomgång av tagna beslut gällande nämndens verksamhetsområde. Helena redogör om hur frågan om telefonjour förts vidare till Kunskapsnätverket för samisk hälsa.

Nämnden beslutar

att uppdra Helena att kontakta presidieordförande för en skrivelse angående kriget i Ukraina.

att avsluta ärenden; sociala medier och telefonjour för samisktalande.

§ 24 Nästa möte

Dokument:

- Hälso-, äldre- och idrottsnämndens protokoll 2023-02-20—21, § 9

Enligt mötesplan är följande mötesdagar inplanerade:

26-27 september Storuman

7 november digitalt alt. fysiskt.

Nämnden beslutar

att hålla nästa sammanträde 26-27 september, mötet hålls 8:30-16:30 bägge dagarna.

§ 25 Övriga frågor

§ 25.1 Äldrekonferens

Mariann informerar om en äldrekonferens som är planerad att hållas av samordnare i förvaltningskommunerna i Norrbotten/ Västerbotten under hösten 2023.

Nämnden beslutar

att hälso-, äldre- och idrottsnämnden deltar på konferensen.

§ 25.2 Redovisning till plenum

2023-06-07

Karen-Ann framför önskemål om att nämndens redovisning till plenum även ska innehålla ledamöters redovisningar i form av bilagor.

Nämnden beslutar

att bereda ärendet vidare.

§ 25.3 Nämndens inriktning gällande hälsofrågor

Marianne framför att nämnden bör vara drivande i hälsofrågor och föreslår att utgå från resultat från den stora hälsoundersökningen som presenterades tidigare i år.

Nämnden beslutar

att bereda ärendet vidare.

Ordföranden avslutar sammanträdet.